

VISŲ ŠALIŲ KATALIKAI
DARBININKAI VIENYKITES!

DARBININKAS

EINA ANTRADIENIAIS IR
PENKTADIENIAIS

AMERIKOS LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SV. JUZAPO DARBININKŲ SAJUNGOS ORGANAS

Eina nuo 1915 m.

VASARIO-FEBRUARY 15 D., 1927, ANTRADIENIS, Nr. 13

Kaina 6 centai

J. E. ARKIV. JURGIO
MATULEVIČIAUS
LAIDOJIMAS

Sausio 29 Bazilikoj pamaldos už a. a. ark. Jurgį prasidėjo nuo 6 val. ir tęsėsi iki 11. Buvo 3 pontifikalinės mišios, kurių paskutinės 11 val. celebravo ark. Skvireckas. Po paskutinių pontifikalinių mišių pamokslą sakė Vilkaviškio koadjut. vysk. Reins. Leidžiant kūną į Arkikatedros — Bazilikos kriptą paskutinį atsiveikinimo žodį tarė J. E. Valst. Prezidentas A. Smetona ir daug kitų aukštųjų asmenų.

LENKŲ PRASIMANYMAI

KAUNAS, 1-28 E. "Gazeta Poranna Warszawska," paskleidė žinią, būsią Varšuvoj lankęsis buv. Lietuvos žemės ūkio ministeris Krupavičius. Jis neva aplankęs kažkokį savo giminių — lenkų kariuomenės karininką ir taręsis su lenkų dešiniųjų partijų lyderiais. Tuo tarpu esą Krupavičiaus derybos neturėjusios realių vaisių, bet veikiausiai busiančios atnaujintos palankesnėse sąlygose. Po derybų Krupavičius per Dancigą grįžęs Kaunan.

"Elta" įgaliota pranešti, kad iš žinia yra grynas lenkų prasimanymas. Lygiai neturi jokio pagrindo ir lenkų spaudos žinios apie tarjamąjį Varšuvon važinėjimą p. Jančevskio ar kitų menamų vyriausybės pasiuntinių.

ANGLIKONŲ VYSKUPAI
PAKEIS APEIGAS

LONDON. — Protestantų vyskupai susirinkę svarsto pakeitimą jų bažnyčiose apeigų ir net vedybų priesaikos.

Kur nėra stipraus pagrindo, ten negali būti nė pastovumo.

UŽDRAUDĖ SIŪSTI
ŠAUTUVUS PAŠTU

WASHINGTON. — Prezidentas Coolidge pasirašė bilių uždraudžiant siūsti paštu pištaličius, revolverius ir kitus šaunamus įrankius ir už peržengimą šio įstatymo bus baudžiami.

SPROGO BOMBA

PITTSBURGH, Kansas. Sprogdoma bomba užmušė du vaiku ir jų motina, Mrs. E. L. Mayberry buvo sunkiai sužeista. Policija spėja, kad kas nors metė šią bombą į tos šeimos namus atkeršindami.

Vasario 16

Džiaugiamės, kad Lietuva, mūsų Tėvynė, jau devyni metai, kaip yra nepriklausoma. Esame pasiryžę ginti ją nuo visų jos priešų, kaip svetimųšalių, taip ir išgamų jos vaikų. Besidžiaugdami tečiaus neprivalone pamiršti, kad politinė nepriklausomybė toli gražu dar ne viskas. Roma buvo netik kad nepriklausoma, bet labai galinga, bet kur dabar Roma? Liko tik sostinė be valstybės, be tautos, ir net Romos kalba yra mirusi. O buvo laikas, kuomet Roma valdė pasaulį.

Kaip politiniai tvarki ir galinga buvo Roma, taip silpnai ir susiskaldžiusi buvo ir tebera Indija. Indija jau senai yra politinė Anglijos vergė, bet kas galėtų sakyti, kad Indijai gresia šiandien ar ateityje Romos likimas? Reikia atsiminti, kad Indija jau turėjo aukštą civilizaciją, kuomet Romos nei vardas dar nebuvo žinomas. Ir vėl nebėra Romos, jau apie pusantro tūkstančio metų, jos galybė guli kapuose, bet tik dabar tepradeda Indija rūpintis išgauti sau politinę nepriklausomybę.

Iš šių dviejų pavyzdžių manding aišku, kad politinė nepriklausomybė ir net tautos galybė nebūtinai dar apsaugoja tautą nuo pražūties. Reikia ko tai kito tautos gyvybės palaikymui. Ko? Ieškosime atsakymo palygindami Romos ir Indijos idealus.

Romos idealai buvo du: Galybė ir Turtas. Ji atsiekė juos. Tapo galingiausia pasaulio valstybe, privertė pasaulį kranti turtus Romoje. Pasaulis turtus krovė, bet Roma nuo jų gedo, silpnėjo, ir žuvo.

Visai kitas buvo Indijos idealas. Neieškojo Indai nei galybės, nei turto. Misticizmas ir filosofija užvis labiau jiems rūpėjo: ieškojo Dievo: stengėsi patenkinti ne kūno, bet sielos giliausius troškimus. Ir prie Dievo priėjo arti, arčiau negu kiti kiti filosofai ar tikyba, išskyrus tik Kristaus, Dievo Žmogaus, duotąją pasauliui tikybą. Ir Indijos siela šiandien yra gyva, nes arti stovi prie prakilniausio idealo, tuo idealu gyvena.

Taigi matome, kad idealas yra svarbiausias dalykas tautos gyvenime. Žemi idealai pražudė Romą, prakilnūs idealai gaivina Indus jau per tūkstančius metų ir gaivins juos tol, kol Indai jiems tarnaus.

Gresia Lietuvai pavojus iš Lenkų, Rusų ir Vokiečių. Jie gali išplėsti politinę nepriklausomybę. Dar didesnis pavojus gresia mūsų Tėvynei iš pusės tų, kurie stengiasi padaryti iš mūsų Tautos ŽEMŲ IDEALŲ VERGĖ; kurie bando įpiršti jai egoizmo ir materializmo idealus į vietą meilės, pasiaukojimo ir solidarumo idealų; kurie verčia ją tarnauti velniui ir sau vietoje Dievui ir artimui. Sielos vergija yra baisesnė už politinį pavergimą, nes, pražudžius sielą, tauta turi žūti. Taip žuvo Roma, Fenikija, Kartagina; taip mūsų laikais žūsta pamaži, bet neišvengiamai Francija, ir žūti ji turės, jei negrįš prie prakilnių Kristaus idealų.

Mes Lietuviai Katalikai džiaugiamės, kad mūsų Tėvynė yra laisva ir nepriklausoma politiniai; esame pasirengę ginti jos laisvę nuo visų jos priešų. Lygiai esame pasirengę ginti ją nuo tų priešų, kurie nori ją išplėsti politinę laisvę, kaip ir nuo tų, kurie kesinasi išplėsti gaivinančius jos sielai idealus.

Lai gyvuoją laisva, krikščioniška, kooperatyvė Lietuva!

VILNIAUS KRAŠTAS
PRIEŠ LENKUS

Lenkų laikraščio "Dziennik Wilenski" žiniomis, Vilniaus krašto sodžių pastaruoju laiku apaugę įtariamais rūkai. Šen ir ten reiškiąs nepasitenkinimas. Esą jau faktų apie atskirus nužudymus ir ginkluotus puolimus politiniais tikslais.

Agitacija stiprėjanti ir nukreipta prieš visą, kas lenkiška. Jau atvirai einama prie sukilimo ir atskyrimo pakraščiu nuo Lenkijos. To judėjimo prieky stovi lenkų seimo atstovai, sukūrę "Nepriklausomą valstiečių partiją" ir gudų "Hromada."

LENKŲ SAUVALĖ

Vilniaus krašte ir bendrai pakraščiuose pagaliau pradeda jiems atsirgti. Lenkų spauda jau neslepia, kad ne šiandien, tai ryt pakraščiai gali užliepsnoti. Sodžius, ypačiai gudų gyvenamose vietose, tiek nepatenkintas, jog pradeda reikšti tai atvirais veiksmais. Keliose vietose kiek anksčiau buvo užpuolę politinės partijos valdymą, o šiomis dienomis Disnoj užpuolė komendantūrą. Komendantas sunkiai sužeistas. Puolikai nesusekti. Agitacija kasdien stiprėja, einama prieš visą, kas lenkiška, ir laukiama dienos, kuomet galima bus nuo Lenkijos atskirti.

Rešy su kalbama neramumais uždaryta didžiausia gudų politinė organizacija "Hromada" turėjusi pakraščiuose į 20,000 savo skyrių su 500,000 narių. Suminta apie 500 žmonių, kurie kaltinami "ruošęsi sukilimui." Be to, suimti trys žinomi gudų veikėjai, seimo atstovai: Taraškevičius, Rak-Michailovskis ir Vološinas, nors seimas jų ir nėra išdavęs. Tokios griežtos priemonės padarė neigiamą įspūdį net Varšuvos lenkams.

ARŠTAVO 60 UNIJŲ
VADŲ

LONDON. — Sulig gautų žinių Shanghai apylinkėje arštavo 60 unijų delegatų, kurie neva ruošęsi prie sukilimo ir paskelbimo generalio streiko.

SULAIKYTI DU BOLŠE-
VIKAI

Ežerėnų apskrity sulaikyti du asmenys Jonas ir Juozas J., kurie skleidė pramanytas žinias tikslu drumsti krašto ramybę. Be to, sulaikytieji įtariamai priklausinė komunistų partijai. Abu perduoti Utenos ir Ežerėnų karo komendantui žiniai.

RAUDONIEJI RUOŠIASI
PRIE SUKILIMO

PARYŽIUS. — Prancijos komunistai pamėgo jūres ir būriais stoja į jūreviją.

Sako, kad jie tą daro dėlto, kad atėjus laikui užėmę karinius laivus galėtų kariauti su dabartine valdžia.

Valdžia tą visą žinodama daboja kiekvieną komunistų žingsnį.

SUSITARĖ

LONDON. — Britų valdžia šaliai susitarė su Kantoniečiais dėl valdymo miesto Hankow, kuris yra Britų centras Kantoniečių teritorijoje. Britanijos kairieji priešinosi šiai sutarčiai, bet didžiūma balsų perėjo.

RUSIJA UŽ TAIKĄ BRITŲ
SU KANTONIEČIAIS

RIGA. — Sovietų valdžia išleido įsakymą laikraščiams sumažinti ataką prieš Britus dėl taikos su Kantoniečiais. Spėja, ar tik nebus bolševikų flirtas su Britais?

VOKIEČIŲ-LENKŲ
DERYBOS NUTRŪKO

BERLYNAS. — Vokiečių-Lenkų ekonominės derybos priėjo liepto galą, ne dėlto, kad būtų kokie nesupratimai arba keblumai sudaryti tokią sutartį, bet dėlto, kad Lenkai sulaužė pirmesnę sutartį pašalindami 4 vokiečius geležinkelius iš Aukštųjų Silezijos.

Taipgi vokiečiai pasipiktino pasikartojančiais persekiojimais vokiečių Lenkijoje ir jų deportavimu.

1266 JŪRININKAI
KINIJON

WASHINGTON, D. C. — Sulig Jūrininkų departemento pranešimo 1266 jūrininkai vėl išplaukė Kinijon. Tai jau ketvirtas regimentas išplaukė iš San Diego, Cal.

GAISRAS LIETUVOS
UNIVERSITETE

Sausio 18 d. kilo gaisras Lietuvos Universitete. Universiteto profesorų komisijos apskaitvamu gaisras padarė nuostolių apie už 7000 litų. Sprogdomas benzinas smarkiai apdegino puolusius gaisro gesinti raštinės tarnautojus pp. Cegelską, Norkų, Šveicorių, viena studentą, keletą — lengviau.

REIKALAUJA NUSIGINK-
LUOTI ANT VANDENS

WASHINGTON. — Šv. Valstijų Prezidentas Coolidge įdavė memorandumą Anglijai, Francijai, Japonijai ir Italijai, reikalaujamas sumažinti ginklavimąsi ant vandens. Tą klausimą pataria rimtai pasvarstyti būsiančioje Genovos konferencijoje ir po to pasirašyti tam tikrą sutartį.

Šis memorandumas sujungia visą Europą. Tautų Lyga pritaria Prezidento sumanymui, bet netiki, kad tas bus galima įvykinti gyvenimui. Taipgi, netiki ir kongresas, kad Europos šalys sutiks mažinti jėgas ant vandens, kuomet Rusija taip smarkiai ginkluojasi. Pagyvensime — pamatysime.

KINIJA GAL APELIUOS I
TAUTŲ LYGĄ

GENEVA. — Kinija nerimauja dėl Britanijos ginkluotų jėgų siuntimo ir laikymo jos žemėj. Jeigu tik Britanija nepaklausys Kinijos protesto, tai ji šauksis prie Tautų Lygos reikalaudama, kad ji įsakytų Britanijai ištraukti kariuomenę.

SLAPIEJI PRIEŠ
SAUSUOSIUS

Priešinasi Konstitucijiniai konvencijai

ALBANY, N. Y. — Lyderiai republikonų partijos sutarė dėti visas pastangas, kad neprileidus "sausųjų" demokratų inešti kongresan rezoliuciją reikalaujant šaukti konstitucijinę konvenciją panaikinti 18-tos konstitucijoje pataisos.

Sulig konstitucijos, tautinė konvencija, turi suaukti kongresas, kuomet du trečdaliu valstijų to reikalauja. 28 valstijos savo reikalavimus jau įdavė, o 4 valstijos, Mass., New York, Maryland ir Rhode Island eina iš vien prieš sausuosius ir jau rengiasi perleisti bilius.

MIRTIES BAUSMĖ PA-
KEITĖ KALĖJIMU

KAUNAS. — Dviem komunistams, nuteistiems mirties bausmės pakeista kalėjimu iki gyvos galvos. Trečiam komunistui — nepilnamečiam — teismas netaikė mirties bausmės.

Lietuvos Pasiaukojimo Amerikai

VALDŽIA REMS
FARMERIUS

WASHINGTON, D. C. — Senatas perleido 47 balsais prieš 39 taip vadinamą McNary-Haugen bilių, sulig kurio fermeriai gaus paskolas iš tam tikro \$250,000,000 paskolų fondo.

Be to, federalė valdžia sudarys komisiją iš 12 asmenų, kurios svarbiausia užduotis bus prižiūrėti, kad įstatymas būtų vykdomas.

KOPERATYVAI PELNĖ

OMAHA. — Nebraskos Farmerių unijos metiniame suvažiavime paaiškėjo, kad parduoiant gyvulius unija per 1926 metus pelnė daugiau už \$200,000 ir iš pienininkystės pelnė artį \$100,000.

Daugiau negu 200 kooperatyvų krautvių padarė gryno pelno artį \$300,000, kuriuos išmokės savo nariams kaip dividendas.

GAISRAS SUNAIKINO
DALI MIESTO

BANGOR, Me. — Vasario 14 d. 1 val. vyte kilo gaisras pačiame vidurmiesty ir sunaikino 4 didžiulius būdinius. Besiplečiančios liepsnos pasiekė ir miesto rūmus. Tuomet majoras Wilson pašaukė miliciją išnešti kasą ir dokumentus ir saugoti valstybinį turtą. Padarė \$1,000,000 nuostolių.

NAUJ. ANGLIJOS KATALIKAI NEPAMIRŠKITE SEIMO

JAU NEBETOLI 22 VASARIO

Rengimo Komisija ir Bostoniečiai rengiaši rūpestingai jus priimti Bostone.

Mūsų priešat šio laiku triukšmauja šiandien daugiau negu paprastai.

Vieni rėkia jie vieni tikrai tesą darbininkai, visi kiti buržujai. Kiti vėl šaukia, kad niekas kitas kaip tik jie tie ni tesą tikri patrijotai. Visi jie protestuoja. Jie norėtų išpaikinti visą kas mums brangu.

Tame seime turėsime progos dar sykį viešai pareikšti savo nusistatymą įvairiais klausimais, dar tampriau susiorganizuoti, susipažinti.

Ir atnaujintomis jėgomis stosime į kovą už idealą Dievas ir Tėvynė! Teisingumas ir meilė!

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every TUESDAY and FRIDAY

by

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN E. C. ASSOCIATION OF LABOR

Registered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES:		PRENUMERATOS KAINA	
Yearly	\$4.50	Metams	\$4.50
6 months	\$2.50	Boston'e ir apylinkėse	\$4.50
3 months	\$1.50	Užsieny	\$5.50

"DARBININKAS"

866 West Broadway South Boston, Mass.
Telephone South Boston 0620LAIVYNU MAŽINIMAS,
AR POLITIKA?

Vasario 10 dieną prezidentas Coolidge pasiuntė identiškas notas Didžiajai Britanijai, Francijai, Japonijai ir Italijai. Jis siūlo šioms valstyboms tartis drauge su Suv. Valstijomis apie mažesniųjų karo laivų statymo normavimą. Washingtono konferencijoje buvo padaryta sutartis tarp Suv. Valstijų, Anglijos ir Japonijos, kad proporcija 5-5-3 bus taikoma tik prie didžiausių karo laivų, dreadnaught'ų, t. y., kad ant kiekvienų 5 Suv. Valstijų dreadnaught'ų Anglija turės irgi 5, Japonai gi tik tai tris.

Dabar Coolidge siūlo, kad ta pati proporcija būtų taikoma ir prie mažesnių laivų. Mes labai abejojame, ar Europos valstybės sutiks su Coolidge'o pasiūlymu, jei apsiginklavimas lies vienik laivynus. Europai labiau rūpi armijų mažinimas negu laivynų. Bet tame Suv. Valstijos yra mažiau interesuotos. Iš kitos pusės Vakarų Europa negali rimtai galvoti apie armijų mažinimą kol Rusija nepanorės derybose dalyvauti.

Coolidge visa tai be abejo žino. Klausimas, kam jis ta pasiūlymą daro. Atsakymą į tai, manding, rasime ne užsieny ministerijoj, bet kur kitur.

Prezidento rinkimai jau nebepervertoliausia. Coolidge'o populiarumas dingsta nežinrint pūtimo kaikurių republikoniskų laikraščių. Kongrese jo įtaka irgi mažėja. Kongresas nepanorėjo su juo sutikti laivų nestatymo klausime. Jo padėtis pasidarys dar klesnė, jei McNary-Haugen bilius kas link pašalpos vakarų fermeriams pereis. Jei Coolidge pasirašys po tuo bilium, rytinės valstijos bus nepatenkintos; jei nepasirašys, vakarinės bus prieš jį.

Bet jei įvyks laivynų mažinimo konferencija, tuomet žmonių domė bus nukreipta nuo vidaus politikos.

FOSDIKO "IŠPAŽINTIS"

Pagarsėjęs Amerikoje protestantų ministeris Fosdick apgailestauja prašalinimą išpažinties pas protestantus. Jis pasisako už išpažinties grąžinimą tik, žinoma, ne tokios, kaip pas katalikus.

Savo rūšies išpažintis jau senai yra Freud'o pasekėjų užgirta ir vartojama įvairių psichinių nenormalumų prašalinimui. Dabar Fosdick

"išrado, kad išpažintis yra gera ir moralių ydų atitaisytiui.

Ir Psichoanalistų ir Fosdicko "išpažintis" yra naudinga, bet negiliai tesiekia kaip viena taip ir kita. Jos gali pagelbėti atitaisyti vieną kitą girdžiantį ratelį sugedusiam psichiniam ar doriniam mechanizme, bet tik Katalikų išpažintis tepajęgs išgydyti ir atgaivinti tą žmogaus sielos jėgą, kuri varo visą sielos mechanizmą, kuri susiduria su Absoliutu Dievu. Jos nepajęgs Fosdicko išpažintis.

Taip sakant, aplopys bet neatgindys sielos.

FAŠISTAI AR "FAŠISTAI"

Fašizmas gimė Italijoje. Vyriausis jo vadas yra Mussolini. Fašistų organizacija yra išsiplatinusi po visą Italiją. Tenai fašizmas yra tai partijos diktatūra. Reikia atskirti partijos valdžią nuo partijos diktatūros. Fašizmas tikrai sakant nėra partija tikroje to žodžio prasmeje, bet organizacija panaši į centrą organizaciją kaip pav. kukluskai. Valdžia pastatyta kokios politinės partijos yra atsakomybą prieš parlamentą. Parlamento didžiūnai išreikšus jai nepasitikėjimą, ji pasitraukia nuo valdymo. Italijos fašistai daro priešingai. Ar rinkimai eina prieš juos ar ne, jie mažai tepaiso. Ne jie prie parlamento, bet parlamentas prie jų turi prisitaikinti. Fašistų organizacija stovi taip sakant už kulius ir diriguoja valdžią.

Italijos fašizmas yra panašus trečiam internacjonalui.

Dabar paklausime, ar yra kas nors panašus Lietuvoje. Kur ten yra fašistų organizacija? Kur yra diktatorius? Kame ji lauko konstitucija? Kur ignoruojama Seima? Pasakys gal kas, kad dabartinė valdžia nori taisyti konstituciją. Konstitucija yra žmonių padaras ir gali būti keičiama tu pačių žmonių, kurie ją parašė. Toje pačioje konstitucijoje yra numatyti keliai konstitucijos taisymui. Tuomet tik turėsime pamato protestuoti prieš valdžią, jei ji kesinsis keisti konstituciją sauvališkai o ne tvarka numatyta konstitucijoje. To ligiol ilar netaikome.

Tai gi fašizmo baidyklė yra tik mūsų protestuotojų įkautusiose makaulėse. Jei Lietuvoje kas nors mėgins įvesti fašizmą, "Darbininkas" pirmutinis prieš tai protestuos.

Šešiolikta Diena Vasario

Valio, laisvoji Lietuva!
Valio, trispalvė vėliava!

Šešiolikta diena Vasario
Pati brangiausia mūsų tautai,
Nes pastangomis garbingo kario
Mums laisvė likosi išgauta.

Mūs didvyriai taip nusistatė,
Kad laisvė reikia išlaikyti,
Be jungo svetimo gyvėti
Ir savo šalį atstatyti.

Mes branginame tą Tėvynę
Antrą kartą jau atvaduotą
Ir mylim tuos kurie ją gynė
Klatingiems priešinams vėl parduotą.

Ir išdavikai griežia dantį,
Kad nesuskubo ją pavergti;
Jau užnarių buvo pantį
Ir rengės prie Maskvos prikergti, —

Bet štai Karys iškėlė ranką,
Susmuko Rusijos vergai:
Dabar jiems raust iš gėdos tenka,
Nes tamsūs išduoties darbai.

Maskva rankas pagiežoj krenta
Ir keikia Lietuvos karius;
Bet mums laisvai gyvėti lemta,
Vergijos užsimiršt metus!

Kas Maskvai nor tarmaut teina
Laižyti Lenino batus; —
O mes užtraukim laisvės dainą:
Te Lietuva laiminga bus!

Vergai vergams telažo kojas,
Jiems kvėpia Rusijos degutas:
Gi Lietuvos į kovą stojes
Gins laisvę, kaip narsusis liūtas.

Šešiolikta diena Vasario
Džiaugsmingai tenka paminėt
Ir vardą mūs garbingo Kario
Širdingai reikia pamylėt.

J. K.

LIETUVIAI BUTLEGERIAI

Prohibicijai įvykus girtųjų tarpe ištvirkimas plinta tuokliavimas netik kad nepasibaistė greitu.

Kas darytina? Kol bus prohibicija sunku daug ką nuveikti. Svaigalų dirbinas namuose pasiliks tol, kol bus prohibicija. Bandė su tuo kovoti ir federalė ir valstijų ir muniipalė valdžia, bet be pasekmių. Pasilieka tečiaus kitas kovos laukas, kur kiekvienas pilietis gali daug gero padaryti. Naikink nešvarius naminius saliusus. Čia negalima gailėtis jų dukterų ir sūnų, reikia gelbėti jaunimą, kurį jie tvirkina dėl savo peho. Reikia be pasigailėjimo skūsti juos policijai ir pagelbėti policijai gauti įrodymų, kad jie tikrai lauko įstatymus.

Jei butlegeris parduoda svaigalus jauniems, jei jo namuose paleistuvaujama, tuomet jį slėpti ar užtarti yra biaužiausias prasižengimas netik prieš įstatymus, bet ir prieš Dievą.

Blogiausia yra su tomis šeimomis, kurios svaigalus parduoda. Paprastai tokiose namuose parduodama netik svaigalai, bet ir pačios ir dukterų dora. Tenai išmoksta girtuokliuoti ir paleistuvauti priaugantieji vaikinai, iš ten jie išeina savo ištvirkimą į platesnius visuomenės sluoksnius. Netik Lietuvių, bet ir kitų tau-

tuokliavimas netik kad nepasibaistė greitu.

Kas darytina? Kol bus prohibicija sunku daug ką nuveikti. Svaigalų dirbinas namuose pasiliks tol, kol bus prohibicija. Bandė su tuo kovoti ir federalė ir valstijų ir muniipalė valdžia, bet be pasekmių. Pasilieka tečiaus kitas kovos laukas, kur kiekvienas pilietis gali daug gero padaryti. Naikink nešvarius naminius saliusus. Čia negalima gailėtis jų dukterų ir sūnų, reikia gelbėti jaunimą, kurį jie tvirkina dėl savo peho. Reikia be pasigailėjimo skūsti juos policijai ir pagelbėti policijai gauti įrodymų, kad jie tikrai lauko įstatymus.

Jei butlegeris parduoda svaigalus jauniems, jei jo namuose paleistuvaujama, tuomet jį slėpti ar užtarti yra biaužiausias prasižengimas netik prieš įstatymus, bet ir prieš Dievą.

Blogiausia yra su tomis šeimomis, kurios svaigalus parduoda. Paprastai tokiose namuose parduodama netik svaigalai, bet ir pačios ir dukterų dora. Tenai išmoksta girtuokliuoti ir paleistuvauti priaugantieji vaikinai, iš ten jie išeina savo ištvirkimą į platesnius visuomenės sluoksnius. Netik Lietuvių, bet ir kitų tau-

LIŪNOJI EISENA

Sausio 27 prie prof. Hagentorno klinikos (Miškų g-vėj) susirinko keli šimtai žmonių, nes žijia dar nebuvo plačiai pasklidusi palydėti a. a. arkiv. Jurgio kūną į šv. Gertrūdos (Šaričių) bažnytelę.

Organizacijos dar nebuvo suspėjusios tokiu trumpu laiku sušaukti savo narių, lydinčioji minia ėjo palaidai. Vienintelė organizacija — L. K. stud. Ateitininkų draugovė organizuotai, eilėmis, su vėliava išsiriikiavo eisenos pradžioje. Reikalinga ją už tai sveikinti ir gerbti, nes be ateitininkų eiseną būtų buvusi pakrika.

Be to, nors buvo užsakytas gedulingas vežimas, studentai ateitininkai paėmė ant savo pečių Brangaus Ganytojo karstą ir visą kelią garbingai jį nešė.

Taip ir dera tai jaunimenei, kuri yra užsimojusi Kristuje Lietuvą atgaivinti. Sugaudė bažnyčių varpai ir didelis ažuolinis karstas, slepiantis brangaus Vilniaus kankinio liekanas, svyrudamas ant jaunų ateitininkų pečių pradėjo lėtai slinkti pirmyn.

Dvasiškijs daugybė. Visi kas gyvas subėgo palydėti didįjį Vienuolį ir Apaštalą.

Seminarijos auklėtinių choras gūždžiai gieda liūdningas psalmes.

Tylėdama slenka minia, kurios vis daugėja.

Išbalės ir sujaudintas eina su mitra ant galvos monsinjoras Faidutti.

Šaričių bažnyčioje paruoštas paprastas katafalis.

Procesijos daliai suėjus bažnyčion, atidaro karstą ir visi gali pamatyti žemiškąsias griaudinančias liekanas to, kuris ne čia sau tarsi buveinę, bet darbavosi Danguos Tėvo vyndaržiuvose.

O vis tik skurdū ir nejauniku matyti, kaip tas didelis dvasios galūnas, tas šventumas vyras, tas šventumų spinduliuojantis Bažnyčios Kunigaikštis guli slaptos rankos pakirstas.

Žmogus taip yra įsitikėjęs, kad ir kilniausias žemiškasis pasireiškimas, kad bū skausmo be asarų jam neįmanoma žiūrėti į sielos ir kūno atskirimo faktą.

Del to ir Išganytojas, žinodamas tą žmogaus silpnąbę, nepasmerkė asarų, o priešingai, jas palaimino.

Liūdai ir perblokti skirstė visi liūdningos eisenos dalyviai, bet ir tikri, kad tas, kuris taip kilniai moko gyventi ir taip šventai mirti užtars juos, pažįstamus, bet tik geros valios žmones, pas Danguos Tėvą, pas kurį jis dabar išsisi amžiams.

J. Aleksandravičius

ALEJOJ

Prabėgdavo vėjas, dulkes sukėlęs —
Pradėdavo žmonės, lyg sūtemų drąsios...
Man tuščia ir ilgu alejoj...

Ir piūsi svajos vainikai, lyg gėlės —
As laukdamas iškau, lyg rasę...
Ko ištišą amžių ilgėjau...

LIETUVOS KAIME

Vedybos. Ekonominė įtaka. Doros paslyjimas. Pavainikai. Del "alimentų." Savotiška politika.

Kalėdų šventės praėjo, išeis už vyro — prisilaikę prabėgo ir naujieji metai. Žodžių prasidėjo tikrasai "mėsajiedas." O laike "mėsajiedas" piršliai pasikinkė juodbėrus tik zuja iš kaimo kaiman, kur gražesnės panos, kur turtingesnės nuotakos. Taip būdavo seniau.

Daug panašaus yra ir šiandien, jei neskaityti, kad vis kaskart didėja "iš meilės" apsidėdžių skaičius. Bet ir šiandien, tūkstantiniai pasogai ir svarūs kraits nemazas argumentas susilaukti dažnų piršlių. Tik pereiti metai, o rodos, ir šieji — rodos mažiau gyvumo. Iš sakyklos klebonas vos vieną, kitą porelę pagarsino, o kitais metais būdavo net po keliolika užsako, kad net ir toks įdomus dalykas nubosta lig galo išklausti. Sunkus ekonominis sodžiaus pergyvenimas — dar metais kitais nusendins ne vieną kaimo miergele.

Nors liūdna, bet nepasileps, kad šiandien šventoje Lietuvoje dora krinta žemyn. Keno čia įtaka — daug būtų galima išrokuoti, bet vaistų šiai nelaimėi jau šiandien reikia ieškoti. Čia dvasiškijai reikia pagavoti ir rasti racionalų priemonių jaunimas nuo puvimo sulaikyti. Geros priemonės įvairios jaunimo organizacijos, kurios jaunuoji, jaunule padeda įsikinkyti į kilnesnį darbą ir trukdo plėstis išdykavimui. Čia padėtų laiks nuo laiko surošus bažnytkaimių paskaitas, pakvietus lektorių iš kitur.

Kunigai nusiskundžia, kad trečdali metrikų knyguose šia neteisėtų vaikų užrašai. Jaut kaimo mergelių drovumas panašu nyksta, ypač tarmaičių tarpe. O apie vaikus — geriau neužsiminti! Pavainikų išgirsi šen ir ten, ir jais nesigėdi merginos, girdi: "ne aš pirmutinė, ne aš paskutinė." Merginos ir vaikinai įvairias nykštes pliauškia neužsimeniamai. Žinoma, nepamanyti, kad visas jaunimas toks: yra skausmas jaunimo, nors gal žymj mažuma.

Įžengei taikos teisejo kameron. Svarstoma įvairios bylos jų tarpe labai dažnai išgirsi: byla vaikino ir merginos "del alimentų." Kad tai reikią? Reikią, kad du išdykėliai "iš meilės" jau ieško teisybės teisme. Sakau "du išdykėliai," nes šiandien retai pasitaiko, kad tikrumoje būtų iš jų tik kuri viena pusė kalta. Teismas beveik visumet patenkinamas merginos ieškinį ir tenka kavalierini mokėti kas mėnuo po keliolika litų per visą dešimtį metų. Daugumoje atsitikimų — tokie apsidevi, nes "kam-gi malonu savo visą uždarbį atiduoti merginai, kad apsidevus viskas teks abiem.

Tačiau ir merginos, kurios šiokiu ar tokiu būdu nėra užtikrintos, kad lengvai

KUN. KAN. P. DOGELIS

Sausio 20 dieną Gerbiamausias Kanamininkas šventė 50 metų amžiaus sukaktuvę. Plačiajai Lietuvos dainų žmonių visuomenei Jo asmuo gal ir nelabai žinomas. Svarbiausioji to priežastis yra ta, kad Gerbiamausias Kanamininkas nemėgsta daug kalbėti, o atsidaives vien darbai. O Jojo visuomeniniai darbai yra labai dideli ir jų visų čia nėra galimumo suminėti. Žymj jų dalis yra nudirbta vargšų labui. 1907 m. Jisai sumerom. Svarstoma įvairios bylos jų tarpe labai dažnai išgirsi: byla vaikino ir merginos "del alimentų." Kad tai reikią? Reikią, kad du išdykėliai "iš meilės" jau ieško teisybės teisme. Sakau "du išdykėliai," nes šiandien retai pasitaiko, kad tikrumoje būtų iš jų tik kuri viena pusė kalta. Teismas beveik visumet patenkinamas merginos ieškinį ir tenka kavalierini mokėti kas mėnuo po keliolika litų per visą dešimtį metų. Daugumoje atsitikimų — tokie apsidevi, nes "kam-gi malonu savo visą uždarbį atiduoti merginai, kad apsidevus viskas teks abiem.

Tačiau ir merginos, kurios šiokiu ar tokiu būdu nėra užtikrintos, kad lengvai

Vyskupijų Padidinimas Lietuvoje

Svarbiausia permaina, įvykusi Lietuvos bažnytiniam gyvenimui 1926 metais, yra vyskupijų padidinimas, vyriausios arkivyskupijos — metropolijos įkūrimas Kaune ir sudarymas Lietuvos atskiros bažnytinės provincijos arba Bažnyčios įstatymais tvarko savo reikalus, nebūdama paduota valdžiai kitų kraštų vyskupų. Tuo Lietuvos tauta prilygo kitiems katalikų tautoms, kurios nuo senovės jau turi savo kraštams vyresniąją bažnytinę valdžią.

Ta permaina senai buvo reikalinga. Jau jos reikala didysis Lietuvos politikas Vytautas ir rūpinosi įkurti Lietuvai metropoliją, bet užimtas daugybe kitų labai svarbių reikalų, nespėjo to sumanymo įvykinti. Vėliau Lietuvos valdovai, Lenkijoje gyvendami, mažiau besirūpino Lietuvos reikalais. Taip Lietuvoje ilgai laika tebuvo dvi vyskupijos: 1388 metais Jogailos rūpesniu įkurta Vilniaus vyskupija ir Vytauto rūpesniu 1417 metais įkurta Žemaičių vyskupija. Iš taip mažo vyskupijų skaičiaus smūku buvo įkurta metropolija.

Po Lietuvos padalinimo 1795 met. diduma Vilniaus ir Žemaičių vyskupijų atiteko Rusijai. Rusijos vyriausybė tas dvi vyskupijas pavėdė valdžiai. Peterburge esančiam Mogeilevo arkivyskupui. Prūsija, gavusi Užnemunę arba Suvalkiją, nenorėdama, kad jos žemės priklausytų Rusijoje esantiems Vilniaus ir Žemaičių vyskupsams, pasirūpino, kad būnų įkurta nauja Vėgrių vyskupija. Lenkų karalystė, kuriai paskui atiteko Suvalkija, Vėgrių vyskupo laukė, vėlė perkėlė į Seimą ir Seimų vyskupiją pavėdė valdžiai tada įkurtos Varšuvos arkivyskupijos. Toks Lietuvos bažnyčių sutvarkymas išsilaukė visą Rusijos viešpatavimo laiką.

Kada 1918 m. buvo atstatyta Lietuvos valstybė, jos vyriausybė, imdama tvarkyti visus reikalus, kaip naują lietuvių tautai, negalėjo neatsižvelgti į dėsiningą svarbius bažnytinius reikalus. Tačiau Lietuvos vyriausybė nieko nepadarė su tvarkyti Lietuvos bažnytiniams reikalams. Lietuvos vyskupų priklausomybė arkivyskupsams, gyvenantiems svetimose valstybėse, pasireiškė labai nepatogus. Prisiėmė dar Klaipėdos krašto, pralaukusios bažnytiniai atžvelgti Varšuvos vyskupui, esančiam Prūsijoje. Todel Lietuvos Vyskupai padavė popiežiumi Pijui XI mokyti įkurti Lietuvai arkivyskupiją, padidinti vyskupijų skaičių. Tarpinul, jau popiežius įgaliojimu lietuviui arkivyskupui Mačilevičiui 1926 m. per Vėlykas tas sumanymas popiežiaus buvo patvirtintas.

Kaune įkurta arkivyskupija ir vyskupijos Vilkauskijė, Kaišėdoryje, Panevėžyje ir Telšiuose, ir Klaipėdos prelatūra, pavesta valdyti Telšių vyskupij.

Tikėjimo priešinkai skleidžia nuomonę, būk ta permaina buvusi nereikalinga ir net Lietuvai kenksminga, nes steigdamas Lietuvos arkivyskupiją, popiežius tuo pačiu pripažinęs Vilnių ir Seimus Lenkijai. Iš tikrųjų popiežius to visai nėra padaręs. Popiežius tvarko tik bažnytinius reikalus, o politinių reikalų sprendimą palieka pačios tautos. Vyskupijų steigimo rašte aiškiai pasakyta, kad teatijamos vyskupijos dabar Lietuvos valdomoje dalyje, lytkius perversmams ir vyskupijų sienos galės būti kitoniskai nustatytos. Kada Lietuva atgaus Vilnių, popiežius su nielu noru nustatys Vilniaus vyskupijos santykius su Lietuvos vyskupijomis. Dabar gi Vilniaus vyskupas yra pakeltas į arkivyskopus, nepriklauso jokiui Lenkijos vyskupo.

Kitas tikėjimo priešininkų gasdinimas yra tas, kad padidinus vyskupijų skaičių, padidės mokesčiai joms išlaikyti. Jei valstybė tikrai prisirūpintų naujų vyskupijų išlaikymą, tai išlaikdams joms išlaikyti būnų taip mažos, sulygimus su išlaikomis kitoms reikalams, jog atskiri piliečiai to padidėjimo negali nei pajusti. Bet tuo tarpu valstybė, kaip girdėti, neketina nieko duoti naujoms vyskupijoms išlaikyti. Naujienas vyskupsams savo istaigas pradžioje smūku bus išlaikyti, bet reikia tikėtis, kad atsisiras žmonių, kurie atjaušdami Bažnyčios reikalus aris pagalbon. Katalikų savo jėgomis apstatė Lietuvą gražiomis bažnyčiomis ir del to nesavargo, patauda bus. ("Vienybė")

Maj. Charles M. Stedman, kongreso narys iš North Carolina ir tik vienintelis likęs kareivis Konfederatiškos armijos, sulaukęs 86 metų savo amžiaus priima tos valstijos vėliavą nuo Mrs. Charles Fisher.

Jėgs ir naujas vyskupijas išlaikyti, jei vyriausybė ir niekuo prie jų išlaikymo neprisiėdė.

Vyskupijų padidinimas buvo būtinai reikalingas. Juk laikui slenkant viskas mainosi, auga, plėtojasi. Daugėjant žmonių skaičių, kuriamos naujos parapijos ten, kur jų pirmiau nebuvo. Daugėja kunigų skaičius. Vyskupijos Lietuvoje buvo labai didelės. Žemaičių vyskupija turėjo apie 200,000 katalikų. Vienam vyskupui smūku buvo gerai aprūpinti toks didelis plotas su taip didelių tikinčiųjų skaičium. Padalinus bažnytinių reikalų aprūpinimas turės būti geresnis, taigi nauda bus katalikams.

Vyskupijų sostinės paprastai esti kultūros sostinės. Jose kuriasi katalikiškos mokyklos, švietimo draugijos, gailėstingumo įstaigos. Atsiminkime, kad prieš karą pirmieji laikraščiai pradėjo eiti iš Vilniaus, Kauno, Seimų. Tenai kūrėsi pirmosios draugijos lietuviškos knygoms leisti, lietuviškos spaustuvės, pirmosios lietuviškos mokyklos. Kaune ("Saulė", "Rytas", Vilniuje). Dabar galima tikėtis, kad padidėjus vyskupijų skaičium, padaugės ir kultūros centrų, atsisiras Panevėžyje, Telšiuose, Kaišėdoryje. Tada iš to tik nauda bus. ("Vienybė")

AMERIKOS LIETUVIŲ VISUOMENEI

Šiuo pranešu visuomenės žinia, kad Sesqui-Centennial Lietuvių Komitetas savo posėdyje iš 13 rugsėjo, 1926 metų yra nutaręs leisti ne vien "Amerikos Lietuvių Dienos" iškilnių patinėjimo knygą, bet taipgi kartu atvaizduoti Lietuvių išeiviją Amerikoje ir kad savo nutarimu iš 12 Sausio, 1927 metų tą darbą pavėdė Kun. S. Draugeliui pasikvietus tam reikalingus ir tinkamus žmones, iš kurių susidarys knygos leidimo komitetas.

Patarėju Komisijos pirmininku išrinktas Kun. J. Kaulakis.

Buvęs revizijos komisijos pirmūninkas Dr. T. Stankus nors buvo patikrinęs S. C. Knygas, bet savo raštu iš 11 lapkričio 1926 m. pareiškia: "Kadangi dabar vadovai tos dienos, matytis, nori pasikvolyti (pasigyti) prieš visuomenę" ir nesudaręs revizijos komisijos protokolo atsisakė iš revizijos komisijos. Taigi S. C. L. Komitetui beliko viena: knygos leidimo komiteto atstovams su likusiais Revizijos Komisijos nariais užbaigęs S. C. L. K. formalumus paskelbs finansine atskaitomybe prieš pradėdiant naują darbą. Centralinių gi draugijų atstovams leidžiama per savo atstovus patikrinti S. C. L. K. knygos ir dokumentai.

"Amerikos Lietuvių Dienos" pelnas eina knygos leidimo fondui. Jeigu susidarytų pelno iš tos knygos, kurią išleis tuo tikslu naujai sudarytas komitetas taigi tie pinigai S. C. L. K. nutarimu iš 12 dienos Sausio š. m. skiriamas labdarinigiems tikslams: našlaičių šėlimui, švietimo, Vilniaus vadavimui ir t. p.

Sesqui-Centennial Lietuvių Komiteto Sekretorius

M. Grigaliūnas

Tūkstančiai kelių veda prie paklydimų: prie tiesos — tik tai vienas. J. J. Rusen.

Jeigu visos metų dienos būtų šventadieniai, žaislaimums atsisostu, kaip darbas.

Veltui statysite bažnyčias, veltui rengsite misijas, kursite mokyklas, darysite visokios rūšies gerus darbus — visi jį su rūpesniu eis niekais, jei nemokėsite vartoti apsiginamojo ir puolamojo ginklo — geros katalikiškos spaudos. — Pijus X

BASANAIVIČIUS IR "AUŠRA" (Tėsinys)

Kiek įdomesnė šiuo atžvilgiu buvo karšto tėvyninko Martyno Šerniaus "Lietuviška Ceitunga." leidžiama Klaipėdoje nuo 1877 m. Turią rašinėdavo ir D. Lietuvos tulieji inteligentai tautininkai. Bet ji, kaip ir Adomo Einaro "Naujas Kelevis," atpirtas iš karščio, nuo 1880 ligi 1886 m., buvo spaudžiamas gotiškai, išskiriant kai kurinus straipsnius, gautus iš D. Lietuvos ir spaudinamus lotynų raidėmis.

Tais pačiais 1880 m. sausio mėn. 2 d. pradėjo Priekiuje eiti "Tiesos Priešeliai," leidžiamas vokiečių "Konservatyvų Draugystės" (pavyzdinis numeris pasirodė 1879 m. pabaigoje). Šis laikraštis nuo 1882 m. bandžio mėn. 4 d. gavo "Konservatyvų Draugystės Laikskio" vardą, kuriuo vardu tebeėjo ir Didžiojo karo metu.

Be to, Amerikos lietuviams išeiviams Mykolas Tvarovskis 1879 m. gale išleido keletą numerių "Lietuviškos Gazietos" Naujorkoje, bet jis lietuvių nesudomino ir negalėjo suraginti bet kokiam bendraui darui.

Tais pat 1879 m. Prūsiose susikūrusi vokiečių mokslininkų (Bezenbergeris, Jakobis, Gizevius ir kt.) sumanytoji "Litauische Literarische Gesellschaft" (Lietuvių Mokslo Draugija), pasiryžusi "tirti ir išlaikyti mokslui juo visiškos pražūtis tas lietuvių kalbos liekanas, kurios turi savaime išnykti gantos ir įvykių plėtoties dėsniais," išleido kelias dešimtis sąsiuvinų, vardu — "Mittheilungen der L. L. Gesellschaft" (L. M. Draugijos pranešimai), kartais labai vertingų tautosakos bei tautotiros atžvilgiais.

Visi šie laikraščiai, tarnaudami vietos lietuvių reikalams, neapėmė ir neįjudino tautos siekinių. Jie ruošė tik prirengiamąjį darbą pirmajam visos Lietuvos laikraščiui, netrukus pasirodysiančiam savu — lietuvišku raidynu, už kurį visa tauta jau 20 metų kovojo. Tik "Aušra" pasireiškė tikrąja tautos atgimimo aušra. Tad pagylinkime jos įkūrimo priežastis ir programą, jos trejų metų eigą ir reikšmę tautos gyvenimui.

III.

Galutinai Lietuva mustojo nepriklausomybės per paskutinį bendros Lietuvių — Gudų — Lenkų respublikos padalinimą, įvykusi 1795 metais. Visiškai sutraukti tautos sąlytkiams ji tyčia suskaldyta: didžiausioji dalis priskirta Rusų imperijai, Sūduva, vėliau pramintoji Suvalkų gubernija — Lenkijai. Mažoji Lietuva — Prūsams, šalių susisiekimas buvo badriai saugojamas. Suvaržyta laisvė ir viešas darbas, dvarininkų ir dvareikių teisės apkarpyta, valstiečiams mokslas mažne visai užkirstas. Be to, imta sparčiai rusinti per mokyklą, pravoslavinti per cerkvę, kolonizuoti senatikiškai burlokai.

Viena kas kilnigingiausia Lietuvai išleko, tai Vilniaus akademija, įsteigta 1579 m., o 1780 m. reorganizuota į vyriausią D. Lietuvos kunigaikštijos mokyklą. Ne tik išliko, bet dar 1803 metais virto universitetu, o per gyvenusi nemažą antros XVII-to amžiaus pusės ir didesnės dalies XVIII jo mpuolėnį, pradžioje XIX amžiaus pražudo įstabiai garbingu savo istorijos laikotarpiu.

Nors toji įstaiga skleidė mokslą ne tautos kalba, tik pirma lotyniškai, paskui lenkiškai, nors vėliau ji naudota lietuviams ir gundams nutautinti, vis del to buvo aukštoji Lietuvos mokykla, ne vien geografine padėtimi, bet ir didžiais mūsų kraštinį mokslo bei kultūros nuopelnais. Kas, jei ne Vilniaus universitetas, ištyrė vietos gamtą, kas išauklėjo visą eilę istorikų, iškėlė tiek poezijos talėntų, kurie tegu svetima kalba, bet mūsų apraše ir apdainavo senovę, piginti, bėdą?

Žinoma, daugiau pasimandojo lenkai: per universitetą lenkėjo dvarai, klebonijos, per jį grėsė pavojus ir liaudžiai nutauti. Už tai Apveizdos ryškė palietė kaltininką. Jis, pakūręs krakusnetį (1831), patį žuvo, bet davė mums rimėdamsių rašytojų: Stanevičių, Nezabitauską, Dankantą, Valančių. Jie, iš

venge lenkininkų tendencijos, bus pirmaieji tautinio Lietuvos atgimimo žadintojai, pradės mūsų renesanso epoką, prirengs "Aušros" dirvą.

Iš kitos pusės, XIX a. tautų subruzdimo ūpas paskatino ir lietuvių šviesuomenę leisti savą tautinį laikraštį. Graikai 1829 m. po karo nebeprisklausomai atsipalaidojo iš po turkų jungo, o maldavai, valakai ir srbai gauna autonomiją. 1830 m. Belgija atsiskiria nuo Olandijos, Laisvoj Šveicarijoje susikuria centrai jaunomsios vengrų, lenkų, italų valstybėms ir net jaunajai Europai atstatyti. Taip pat čekai ir airiai siekia nepriklausomybės. Pagaliau po rusų-turkų karo (1872) atsigamia bulgarai, rumunai ir juodkalniai, sudarydami savo nepriklausomus vienetus.

Tą tautų perversmą puikiai atvaizdavo Maironis "Jaunosios Lietuvos" studentų giesmėje, kuri del to C. Sasnausko sumanyta kuri laiką buvo laikoma tautos himnu:

Jau slavai sukilo. Nuo Juodmario krašto.
Pavasaris eina Karpatų kalnais.
Po Lietuvą žemia. Nėi žodžio nei rašto
Nebelidžia erelis, suspaudęs sparnais.
Petys gi į petį, na, vyrai, kas gali,
Sustoje į darbą už mylimą šalį.
Prikelkime Lietuvą mūsų!

Tai visa negalėjo nepaveikti mūsų magtančiąją šviesuomenę, ypač pralaimėjus lenkmetį (1863) ir nutrukus tiems ryšiams, kurie ligtol jungė Lietuvus likimą su lenkais. Dabar sodžius stoji kryžkelėje: vėl dėtis su nuvainikuotais bajorais lenkais, sekti neva išvaduotojais rusais, ar eiti savo kojomis ir savo keliu? Tik reikėjo ta idėja paskleisti, liaudis įsamoninti, o klausimas savaime taps išspręstas. Tam tikslui vienintėlė priemonė — kiekviena proga žadinti visuomenėje susipratimas gyvu žodžiu ir pasigauti spaudos.

Jeigu dar kas abejojo, ar pasiduoti rusų pakai, tai spaudos uždraudimas (1864) ir valdžios mygimas primesti mūsų raštams "graždanką" sukėlė didžiausią tautos pasipriešinimą, visiems atidarė akis — niekuo nesikliauti, patienis savo tikslų siekti. O galimybės tauti vykinti davė pati valdžia, panaikindama tuo pat laiku bandžiavą. Dabar kaimo vaikaiis pasivėrė užsklęstos mokyklų durys, kurios ligiol buvo prieinamos tik kai kuriems prisidengus bajorų kauke; dabar atviros gimnazijos, universitetai — net stipendijuoti — išleis naują kartą, kuri susipras kas besanti ir patrauks minias; vaešos samonės idėja prasimuš sau kelią: negalima spausdinti, tai mus hektografuoti rankraščius; Petrapily studentų leidžiama "Kalvis melagis" (1877—80), Maskvoje — "Aušra" (1800—20); negalima veikti Lietuvoje, tai pasigaus kontrabandos ir, anot Maironies:

Gims pirmas lietuviškas laikraštis mūsų,
Kuriam naktimis telkė kelti ir Prūsų.

IV.

"Aušrai" sumanymą yra išdirbęs J. Basanavičius privatiškais laiškais, laikraščių straipsniais ir šiaip pasikalbėjimais su J. Višteliausku, J. Samuereiu, J. Mikšiu, M. Šernium, J. Šliupiu. Štai ką pats sumanytojas tuo klausimu pasisako "Aušros genezyje":

Rods, pradžią ir progą tai minčiai išsiplėsti davė mano geras draugas, geniališkas kalbų žinovas, didžiausias prūsų lietuvių bičiulis d. mas Jurgis Samuerevas, kursai 1852 m. padavė Klaipėdos "Lietuviškoje Ceitungoje" sumanymą organizuoti prūsų lietuvininkams "Lietuviška draugystė" populiariekiems raštams leisti tuo tikslu, kad tuos lietuvininkus nuo germanizacijos pavojaus gelbėti, juos apšviečiant ir tautiškai susipratimą jų tarpe platinant.)

Šitas Samuerevo projektas sukėlė didoką tam pat laikraštį je diskusiją, kuri galų gale privėdė prie ryados: "stengti tam tikrą laikraštį vis a Lietuvos viesti." Dabar Basanavičius, susižmojęs su Višteliausku ir kitais bendradarbiais, pakvietęs J. Mikšą atakomuoju valdžiai redaktorium, emėsi darbo rinko medžiagą, ją tvarkė, rūpino lešas ir tt.

"Lietuva" 1923 m.

KOSULIAI

pasirūpinti nuo persalimų

ANCHOR BRAND COUGH SYRUP

ANCHOR COUGH SYRUP

AD. RICHTER & CO. Brooklyn, N. Y.

PAIN-EXPELLERIS

Geriausiu vaistu nuo paprastų persalimų, reumatizmo, skausmo, ir patenkinamas skausmams ir geliantis mokykloms.

Tikras patvirtintas Tinkamas vaistas.

35c — vaistinėse — 70c.

F. AD. RICHTER & CO. 300 N. 5th St. Brooklyn, N. Y.

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

WORCESTER, Mass. — Štai jau ir vėl sukaktuvės mūsų Tėvynės Lietuvos, Ruoškimės kuoškesniamis jai pasveikinti.

Federacijos 30 skyrius, kurį įveda visos katalikiškos draugijos nutarė Nepriklausomybės dienoje, vasario 16, rengti prakalbas.

Šias prakalbas rengia abi parapijos, Šv. Kazimiero ir Aušros Vartų P. Svė., bendrai, kurios įvyks Šv. Kazimiero parapijos svetainėje, 41 Providence St.

Kalbės žymūs kalbėtojai gerb. kun. K. Vasys ir gerb. kun. J. Čaplikas ir kiti svečiai kunigai ir svečiai, advokatai Mileris, Baublis ir Barkus.

Muzikale dalį programos išpildys abiejų parapijų chorai, Worcesterio lietuvių benas ir kiti žymūs solistai ir solistės. Įžanga 15 centų. Visas pelnas skiriamas Vilniaus našlaičiams. Tikimės, kad paminėjimui tos istorinės dienos susirinksi visi lietuviai į šias prakalbas.

Atėję išgirsite naujais žiniomis iš Lietuvos ir taip pat sušelpsite našlaičiams.

Valdyba

DETROIT, MICHIGAN
(WEST SIDE)

Federacijos skyrius atgyjo

Su naujais metais Šv. Antano parapijoje katalikų draugijos ir kuopos atgyjo. Štai sausio 30 d. įvyko Federacijos 4 skyriaus susirinkimas. Beveik visos draugijos prisijungė savo atstovus į šį susirinkimą. Nuo dabar ir Federacijos skyrius pradės smarkiai veikti katalikiškos visuomenės labui.

Persitvarkęs skyrius išrinko darbinę valdybą, kuri šiais metais užsibrėžė keletą svarbių darbų: į valdybą įėjo šie: Dvasios Vadas kun. I. Boreišis, pirm. M. Šimonis, pirm. pagalb. J. Kelys, Finansų rašt. P. Norikintė, prot. rašt. S. Staponionis, maršalka J. Žaliagiris.

Šiame susirinkime dalyvavo ir Šv. Jurgio parapijos Federacijos 4 skyriaus atstovai K. Žižis ir K. Daunoras. Nutarta, kad abi skyrių bendrai surengtų vasario 16 d. apvaikšiojimą su plačiu programmu.

Jau yra pasizadę keletas žymių kalbėtojų. Taipgi dalyvauja didžiulis L. Vyčių 102 k. korus, p. J. Olšauskui vadovaujant. Be to, pasizadėjo dalyvauti mūsų mylimi muzikai pp. Medoniai.

Šis apvaikšiojimas įvyks vasario 16 d. L. B. svetainėje, 25 ir Dix gatvių.

Vanagačio paskaita

Sausio 13 d. kompozitorius A. Vanagaitis surengtame L. Vyčių teatralės sekcijos vakare davė turiningą paskaitą apie dailę. Jo paskaitą pajauirio p. J. Olšauskas dainelėmis. Antrąją dalį programos abu artistai suvaidino komediją „Jovanas.“

Pagerbimo vakarienė

Pasibaigus programai mūsų jaunos vytytės surengė vakariene pagerbimui kompozitoriaus A. Vanagačio. Laikė užkandžių korus sudainavo keletą dainelių gerb. A. Vanagačio kompozicijos.

Vyčių koncertas

Sausio 25 d. įvyko L. Vyčių 102 kuopos koro koncertas p. J. Olšauskui vadovaujant. Programa buvo įvairi ir turininga. Tai dar pirmas toks koncertas mūsų kolonijoje. Įeigų buvo \$700. Pasibaigus koncerto programai prasidėjo šokiai. Pilnutėlės abi svetaini jaunimo tik užė ir trespėjo.

Netekome jauno darbuotojo

Šiomis dienomis apėjo mūsų koloniją jaunas, energingas darbuotojas gerb. kun. A. M. Karužis. Jis čia kolį laiką buvo ainių parapijoje, bet būdamas dideliu patrijotu labai dažnai atėdavo į mūsų parapiją ir visame kame padėdavo dirbti Bažnyčios ir Tėvynės labui.

Gerb. kun. A. M. Karužis persikėlė į lietuvių parapiją Youngstown, Ohio. Mes linkime nuo širdies jaunam darbuotojui ilgai gyventi dirbti lietuvių tarpe.

Permainos.

Šv. Petro lietuvių parapijoje įvyko permainos. Gerb. kun. J. F. Jonaičiui apėdus šią parapiją į jo vietą vyskupas paskyrė kun. Micevičių.

Naujas klebonas buvo iššventintas da metai atgal Detroito. Pirmas Šv. mišias laikė Šv. Antano bažnyčioje, kun. Boreišio parapijoje. Tikimės, kad nuo dabar visų trijų parapijų veikimas padidės ir atsiiras didesnis bendravimas.

Darbai silpnai eina

Su darbais negalime girti, nes keletą dirbtuvių visai uždarė, o tas kurios laikosi dirba po dvi-tris dienas savaitėje. Garsusis Fordas sumažino darbą ir jo dirbtuvėse dirba tik po tris dienas.

Darbas, naujai atvažiuojantiems negalima gauti.

S. L. S.

NEWARK, N. J.

Užuojauta

A. L. R. K. Federacijos 8 skyrius laikytame susirinkime, sausio 18 d. 1927 m. išsikabėję apie Lietuvos reikalus pareiškė širdingiausią užuojauta dabartiniam Lietuvos Prezidentui A. Smetonai ir Lietuvos narsiai kariuomenei ir pažada moralę ir materialę paramą Lietuvai.

Valdyba

Pirm. — P. Pečiura, Rašt. V. Akelaitis.

— Ieškok Dievą savyje ir atrasi Jį... Su Juo atrasi ramumą... Vienas Kristaus žodis nuramina audringas jūros bangas... Vienas Jo žvilgsys pajęs grąžinti tavo širdį ramumui ir džiaugsmui.

Popiežius Pijus IX

Susirinkusieji Amerikos Tautos prasikaltimų komisijos nariai Chicagoje iš 30 didžiųjų miestų tyrinėja ginklus, kuriuos panaudoja banditai ir ieško būdų uždraudimui banditams juos įsigyti.

CLEVELAND, OHIO

Žydbernių prakalbos

Is kažin kur atsibaladoje žydberniai - bolševikai turėjo neva prakalbas. Protestavo, keikė ir šmeižė dabartinę Lietuvos valdžią ir kariuomenę už tai, kad neišleido darbininkų kraują susitępusių bolševikų. Pripasakojo visokių nesąmonių. Didelio šmeižiko kaip Bimbals mes lietuviai turi būti neturime. Jį reikėtų į muziejų padėti pirm negu Dėdė Samas patalpinti į socialistinį „rajų“. Negera valdžia, kariuomenė, šiauriniai, kunigai, socialistai, liudininkai ir visi, kurie tik priešiasi bolševikiško rojaus įvykinimui.

Socialistus ir liudininkus smerkė delto, kad jie turėdami valdžią savo rankose nepaskelbė viešų skerdynių katalikams, nes bolševikai jau ir pelius turėjo pasigaminę ir tik laukė Požolės įsakymo.

Prašė aukų nuteriotiems „Nelaisvės“ draugėms. Kiek sutinko nenugirdau, nes pašiipės bolševikiškas numiškė tik sau po nosę. Po kolekto Bimbals visai susitraukė, nes iš publikos pasigirdo visokių kalbų. Vieni sako, delko Bimbals neprišiminė apie sušaudytus darbininkus Rusijoje? Delko neišnešė rezoliucijos pasmerkiant Rusijos socialistinę valdžią už sušaudymą kelių milijonų žmonių? Nejaugi Rusijos darbininkai Bimbals bolševikių akys ne žmonės?

Pagalvokit tik! Keli milijonai nekaltų žmonių sušaudyta Rusijoje, tai ne keturi išgamos.

F. S.

PHILADELPHIA, PA.

Atsiminimas iš Dr. Basanavičiaus viešėjimo pas mus

Prisiminiau straipsnelį tilpusį „V. Aido“ numery po antrojo. „Dr. Basanavičiaus sukalbėjimas.“ Tame straipsnyje buvo pažymėta, p. M. Vėo kalba Dr. Basanavičiaus sukalbėjime. Tarpe ko kito buvo atpasakota kaip juodu su Dr. Basanavičium rinko aukas Amerikoje tautos namui. Prisiminiau Dr. Basanavičiaus atsilankymą į mūsų koloniją. Tuo laiku klebonavo Šv. Jurgio parapijoje gerb. kun. Mikulas, kuris Dr. Basanavičių nusivedė į vieną iš žymiausių narių, draugų dviejų Karalių.

A. L. R. K. Federacijos 8 to skyriaus valdyba: Pirm. — P. Pečiura, Rašt. — V. Akelaitis.

DETROIT, MICHIGAN

Lietuvių Svetainės Bendrovės Reikalai

Šios bendrovės reikalais rūpinasi susidomėti visiems lietuviams.

Pereitais 1926 metais ši bendrovė padarė keletą didesnių darbų, būtent: šerinkai išpiko pirmą mortgicijų \$15,000 ir taipgi visi, kurie tik buvo skolinę po \$1,000 daugiau arba mažiau statant svetainę išsikabėję sutiko tuos pinigus pervedi į šerius. P. Rusteika turėjo net \$4,500 ir be jokių ceremonijų pervedė į šerius. Keletas narių dar tebeveda derybas, bet tikimės, kad ir jie tą patį padarys kai ir pirmieji.

Kazys

EAST HAMPTON, N. Y.

Pasimirė

Sausio 15 dieną mirė a. a. Stasys Anozis. Jis paėjo iš kaimo Palaščių, Plungės parapijos. Buvo geras ir doras žmogus. Palaidotas su bažnytinėmis apeigomis. Paliko dukterį Lietuvoje. Jis buvo 73 metų amžiaus. Lai išsišioje svetainėje žemėlėje.

A. T.

NEWARK, N. J.

Kadangi mūsų tautos bolševikai savo laikraščiuose skelbia visokių prasimanymų apie Lietuvą ir jos valdžią; kadangi surengtose neva prakalbose išnešė rezoliuciją smerkiančią valdžią ir mūsų veikėjus (sausio 9 d.).

Mes, A. L. R. K. Federacijos 8 skyriaus susirinkime atstovaudami virš 2,000 lietuvių vienbalsiai pareiškiamė didžiausį pasipiktinimą bolševikų laikraščiuose skelbiama mis ir taipgi griežtai protestuojame už panaudojimą lietuvių vardo savo rezoliucijoje, paskelbtoje sausio 9 d. 1927, nes toji rezoliucija susirinkime nebuvo skaityta ir niekas jos nepriėmė. Kadangi bolševikų oratorini baigis kalbą kilo didžiausias lermas tai niekas iš rimtesniųjų negavo nė balso ir jokios rezoliucijos niekas negirdėjo ir nematė.

A. L. R. K. Federacijos 8 to skyriaus valdyba: Pirm. — P. Pečiura, Rašt. — V. Akelaitis.

DETROIT, MICHIGAN

Lietuvių Svetainės Bendrovės Reikalai

Šios bendrovės reikalais rūpinasi susidomėti visiems lietuviams.

Pereitais 1926 metais ši bendrovė padarė keletą didesnių darbų, būtent: šerinkai išpiko pirmą mortgicijų \$15,000 ir taipgi visi, kurie tik buvo skolinę po \$1,000 daugiau arba mažiau statant svetainę išsikabėję sutiko tuos pinigus pervedi į šerius. P. Rusteika turėjo net \$4,500 ir be jokių ceremonijų pervedė į šerius. Keletas narių dar tebeveda derybas, bet tikimės, kad ir jie tą patį padarys kai ir pirmieji.

Panaikinus skolininkus bus didesnė vienybė šerinkų tarpe, nes nebus už ką ginėtis. Dirbant gi vienybėje bus galima daug ką nuveikti visuomenės ir šerinkų labui.

Pereitais metais nemažai parduota šerų ir taipgi žemėnėje svetainėje įtaisytas kluburūmi. Nusikračius skolas, šiais metais bus galima daug smarkiau žengti pirmyn.

Į valdybą įėjo veikliausieji mūsų bendrovės nariai J. Bukšėnas pirm., K. Steponauskas vice-pirm., J. Bartkus rašt., P. Moli fin. rašt., Ant. Umrozas išd. Klubo kabinėjai: P. Sakalauskas, J. Bartkus, R. Piragas, P. Gustaitis.

Taigi naujai valdybai linkime geriausių pasekmių dirbti vienybėje visuomenės ir bendrovės labui.

Šerinkas

LOWELL, MASS.

Nelaimė

Patrolmanas Antanas Christas (Krikščionas) vasario 1 d. tuoj po dvyliktos vidurnaktį eidamas Broadway užgirdo bėdą ir bėgo į vietą. Nubėgęs po numeriu 266 Mt. Vernon St. pastebėjo Otis Allen & Son Box krautuvėje ką tokio nepaprasto. Krautuvės durys buvo atidarytos. Policistas įėjęs vidų suriko: „Kas čia, atšiepki!“ Tuoj pasigirdo balsas: „Aš užmašiu tave, tu...“ ir staiga policistas pajuto, kad kas pagavo jį už kojų. Kadangi krautuvėje buvo tamsu, tai nebuvo galima matyti. Policistas išsitraukęs revolverį šovė ir pataikė plėšikui tiesiog į galvą. Po to uždegęs šviesas

pamatė, kad plėšikas yra pavojingame padėjime tuoj pranešė policijos viršininkams ir atvažiavo jau rado plėšiką mirusį nuo šovio.

Tuo laiku, kada policistas Krikščionas rado šį plėšiką įsitačiusį į krautuvę, kiti policistai ieškojo plėšiko vardu Saltem, kuris buvo įsilaužęs į krautuvę kelios dienos atgal ant Suffolk St.

Policistas Krikščionas yra pasižymėjęs savo pareigose ir turi gerą rekordą tarnyboje. Jis yra dar nevedęs ir turi 3 brolius ir seserį pas kurią jis gyvena.

Jis kalbėdamas apie nušautąjį plėšiką pasakė: „Aš labai apgailestauju, kad tą žmogų

nušoviau. Jūs gal neišsivaiznate, kaip aš jaudinusi. Aš tik norėjau pagasdinti jį, bet buvo taip tamsu, kad aš negalėjau matyti kur šis bėdau.“

Reporteris

MONTELLO, MASS.

A. & A.

Vasario 8 d. š. m. mirė Ignas Norėikis. Jis paliko mūliūnime savo moterį ir tris vaikus ir brolių. Palaidotas Kalvarijos kapinėse su bažnytinėmis apeigomis. Priklaušė prie Šv. Kazimiero draugijos.

Maloniai ir mandagiai patarnavo vietos graborius Juozas A. Motiejūnas, 677 N. Main St. (Skelb.)

Rep.

VISI SKAITYKITE, PLATINKITĖ IR UZSISAKYKITE LAIKRAŠTĮ

“DARBININKA”

“DARBININKAS” yra plačiųjų darbo žmonių, kaip sodžiaus, taip ir miestų ir miestelių gyventojų laikraštis. Jis teikia žinių apie šalies reikalus, šeimą ir vyriausybės darbus ir valstybės vidaus ir užsienio politiką.

“DARBININKAS” visur atstovauja ir gina teisingus darbo žmonių reikalus ir nurodo kelią į geresnę ateitį.

“DARBININKAS” rašo naudingų nurodymų, patarimų ir straipsnių apie žemės ūkį, naujakurių, mažųjų, smulkiųjų ūkininkų ir kitų žemėninkų būvį ir reikalus.

“DARBININKAS” duoda nemokamai juridinių (teismo dalykais) patarimų ir atsako į klausimus savo nuolatiniams skaitytojams.

“DARBININKAS” talpina gražių apsakymėlių ir naudingų skaitymų kaip seniems, taip ir jauniems, kaip vyrams, taip ir moterims.

“DARBININKAS” yra visų dorų žmonių draugas ir patarėjas. Kiekvienas privalo skaityti ir kitiems patarti išsirašyti “Darbininką.”

“DARBININKO” kaina tik 8 litai metams, pusė metų 4 litai. Amerikoje, Anglijoje dvigubai.

“DARBININKAS” išėina kiekvieną savaitę, dažnai su priedais.

“DARBININKO” Redakcijos-Administracijos adresas: *Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė 2-ra, LITHUANIA.*

JEIGU NORI ŽINOTI, kas dedasi Didž. Britanijoje ir kitur; kaip gyvena Britanijoje lietuviai išėiviai, koks jų gyvenimas ir kultūrinis plėtojimas, skaityk

“IŠEIVIŲ DRAUGA”

“IŠEIVIŲ DRAUGAS” yra tai vienintelis lietuvių leidžiamas laikraštis Didž. Britanijoje. Išėina kiekvieną šeštadienį. Tarnauja lietuviams išėiviams gyvenantiems Didžioje Britanijoje.

“IŠEIVIŲ DRAUGAS” talpina įvairias žinias kaip iš lietuvių gyvenimo užsieny, taip ir Lietuvoje.

“IŠEIVIŲ DRAUGAS” talpina įvairias apysakas, feljetonus, įvairius straipsnius, išsvetimų kalbų vertimus, ir šiaip visokių lengvų pasiskaitymus, todėl yra mylimiausias darbo žmonių laikraštis.

Jo Kaina Visur Veik Ta Pati:

Didžioje Britanijoje: Metams 12 šilingų, pusė metų 6 šilingai, 3 mėn. 3 šilingai ir 6 penai.

Amerikoje: Metams \$3.00, pusė metų \$1.50, 3 mėn. 90 centų.

Lietuvoje: Metams 24 litai, pusė metų 12 litų, 3 mėn. 7 litai.

Redakcija sir Administracijos antrašas: “Išėivių Draugas,” 281 A. Eglinton Str. Glasgow, S. S. Scotland.

